

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin. ::

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrsko „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru. ::

Vsebina: Kako je v posameznih državah razširjeno kmetijsko zadružništvo? Vzgoja krone iz ceplencev v precep. Hrana ili krma. Bolezni naše perutnine. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Vabila na občne zборе. Balance.

Kako je v posameznih državah razširjeno kmetijsko zadružništvo.

Na Danskem so se primerno naravnim in kmetijskim razmeram dežele najbolj razširile mlekarske zadrug. Leta 1910 je število teh zadrug poskočilo na 1064; skupno so predelale 2910 milijonov litrov mleka in napravile za približno 200 milijonov danskih kron*) sirovega masla. Kako zelo so mali in srednji kmetje udeleženi pri mlekarskih zadrugah, sledi iz tega, da je od vseh gospodarstev do 60 ha površine nič manj nego 88 % priklopljenih mlekarskim zadrugam. Za izvoz sirovega masla so se ustanovile prodajalne zadrug za sirovo maslo, ki so ga leta 1910 prodale za 32 milijonov danskih kron (to je 16 % vsega izvoza sirovega masla). V zvezi s cvetočo prašičerejo na Danskem in vsled ugodnih trgovskih odnošajev do velikega angleškega trga so se močno razširile klavniške zadrug. Leta 1910 je obstajalo 37 takih zadrug, v katerih se je zaklalo 1,396.653 prašičev. Nekaj klavniških zadrug se je združilo in napravilo v Londonu veliko zadrugo za prodajo svinjskega mesa. Dalje obstoji okoli 600 zadrug za prodajo jajec, katerih centrala

je v letu 1910 prodala jajec v tujino za 46 milijonov danskih kron. Ker je živinoreja močno razširjena in je vsled tega treba kupovati mnogo umetnih krmil, se je zelo razvil nakup močnih krmil zadružnim potom. Nasprotno pa so hranilnice in posojilnice na Danskem šele v prvih povojih. Pripomniti je tudi še, da so se na Danskem prav zelo razširila konsumna društva za nakup živil in drugih osebnih potrebščin.

Na Švedskem zavzemajo med kmetijskimi zadrugami najbolj odlično mesto mlekarske zadrug. Njih število cenijo na približno 500, število članov na 54.000 in njih produkcijo na 51 milijonov kron. Za skupen nakup kmetijskih potrebščin obstoji kakih 800 krajevnih nakupovalnih društev in te zopet v osrednjo zvezo, ki se imenuje državna zveza švedskih kmetijskih zadrug. Dalje obstoji nad 200 zadrug za prodajo jajec, okoli 1000 živinorejskih zadrug, 100 žrebčarskih zadrug in 4 klavniške zadrug.

Na Norveškem so mlekarske zadrug tudi na prvem mestu; vseh skupaj je kakih 700. Leta 1910 so predelale 200 milijonov litrov mleka v sirovo maslo in sir, dočim so posneto mleko dajale po največ članom nazaj.

*) D. nska krona — K 1:32 avstr. velj.

V novejšem času so začeli po goratih delih dežele ustanavljati mlekarne s polnim obratom. Dalje je omeniti več sto krajevnih nakupovalnih društev za kmetijske potrebščine, zadruga za izvoz sirovega masla in prodajo jajec, klavniške zadruga, zadruga za vnovčevanje šote in strojne zadruga. Kakor na Danskem so se tudi tukaj konsumna društva v ožjem smislu besede močno razširila med kmeti. Pred vsem pa manjka, tako na Norveškem kakor tudi na Švedskem, kmetijskih hranilnic in posojilnic. V nekem obsegu jih nadomeščajo javne hranilnice. Vendar je v novejšem času opazati neko gibanje za ustanovitev zadružne kreditne organizacije.

Na Ruskem so se kreditne zadruga že znatno razširile. Koncem avgusta leta 1911 je znašalo njih število 5033, katerim je treba pridružiti kot male kreditne zavode še 2307 hranilnih in posojilnih blagajn, 5706 kmetijskih občinskih kreditnih zavodov in 92 kreditnih blagajn zemstev. Izmed vseh teh zavodov jih je po podatkih profesorja Anciferofa smatrati za prave zadruga le 7486. Druge zadruga so na Ruskem prav malo razširjene. Statistika zaznamuje samo okoli 300 do 400 nakupovalnih in prodajalnih, mlekarskih, strojnih, vinarskih in sadjarskih zadrug. Seveda je treba pripomniti, da se tudi državne, oziroma občinske organizacije bavijo s skupnim nakupom strojev, gnojil in s prodajo kmetijskih pridelkov. V izvenevropejski Rusiji so se v novejšem času v zahodni Sibiriji prav krepko in hitro razvile mlekarske zadruga. Dne 1. julija 1911 so jih šteli 1235. Leta 1910 ustanovljena zveza zahodnosibirskih mlekarskih zadrug ima namen dvigniti v tehničnem oziru izdelovanje sirovega masla in skupni izvoz mlekarskih izdelkov zlasti na Angleško in na Nemško. V ta namen je zveza osnovala posredovalnico v Berlinu.

Nenavadno hitro so se kmetijske zadruga razširile na Finskem. Za to gre v prvi vrsti zasluga stvarni in sistematični propagandi družbe „Pelervo“, ki je bila osnovana l. 1899.

Na podlagi l. 1901 izdanega zadružnega zakona so se do l. 1911 osnovale že nič manj nego 2004 vpisane kmetijske zadruga, med njimi 370 mlekarskih, 441 kreditnih, 506 konsumnih in 683 zadrug z različnimi drugimi nameni ter 4 osrednje zadruga. Leta 1910 je 362 mlekarskih zadrug predelalo 270 milijonov litrov mleka in prodalo 11 milijonov kg sirovega masla. 416 kreditnih zadrug je dovolilo tega leta 4·1 milijon finskih mark*) posojil. Prav močno so se med kmetijskim prebivalstvom razširila konsumna društva, ki se bavijo predvsem s prodajo osebnih potrebščin. Leta 1910 znaša vrednost prodanega blaga pri 512 konsumnih društvih 47 milijonov finskih mark. Skupno nabavo kmetijskih potrebščin oskrbujejo zadružne mlekarne, kreditne zadruga, konsumna in kmetijska društva; vrednost nabavljenega blaga se je leta 1910 cenila na 8 milijonov finskih mark. Med drugimi zadrugami je omeniti 201 strojno zadruga za mlatev in par, 98 zadrug za pridobivanje šote, dalje več zadružnih žag in mlinov, nekaj zadrug za vnovčevanje jajec, klavniške zadruga in naseljevalne zadruga. Delovanje posameznih krajevnih zadrug podpirajo štiri osrednje zadruga, ki oskrbujejo denarni promet, skupen nakup živil, kmetijskih potrebščin in izvoz sirovega masla.

V Srbiji se je kmetijsko zadružništvo jelo širiti leta 1894 in se je od tedaj vedno stalno razvijalo. Dne 1. januarja 1912 je znašalo število kmetijskih zadrug 981. Najbolj so razširjene hranilnice in posojilnice, katerih je bilo tedaj 638. Primeroma mnogoštevilne so strojne zadruga, katerih je bilo 158, dalje deluje 72 konsumnih društev, 20 prodajalnih zadrug, 16 zakupnih zadrug, 13 mlekarskih zadrug, 6 vinarskih zadrug itd. Kmetijske zadruga v Srbiji so združene v glavni zvezi srbskih kmetijskih zadrug v Belgradu. Ta zveza je osnovana v obliki akcijske družbe in oskrbuje poleg revizije tudi denarno sporav-

*) Finska marka = K 0·80 avstr. velj.

navo in blagovni promet. V letu 1909 je 536 posojilnic dovolilo 16.456 posojil v znesku 1.6 milijonov dinarjev, 42 konsumnih društev je prodalo blaga za 1.3 milijonov dinarjev, 158 strojnih zadrug je nabavilo za skupno uporabo trijerje, sejalne stroje, mlatilnice itd. v vrednosti več stotisoč dinarjev. Mlekarske zadruge so manjša podjetja, vendar pa spravijo svoje produkte primeroma prav dobro v denar; kilogram sirovega masla se plačuje po 3.50 do 4 dinarje. Nekaj zadrug je napravilo manjša skladišča, v katera se spravlja turščica in pšenica. Tudi na polju splošne blaginje je opaziti mnogostransko delovanje zadrug, ki imajo že 90 lastnih čitalnic in ljudskih knjižnic.

Na Bulgarskem se je kmetijsko združništvo začelo širiti v zadnjih desetih letih. Vsled denarne podpore neke državne banke so se razširile zlasti kmetijske hranilnice in posojilnice, katerih število znaša sedaj kakih 700. Dalje se navaja 70 nabavnih in prodajalnih zadrug, 9 mlekarskih, 3 vinarske in nekaj drugih prodajalnih in produktivnih zadrug. Do leta 1908 je imela vodstvo združništva v rokah imenovana državna banka. Po navodilih te banke so zadruge dovoljevale posojila na daljše obroke, kar je imelo za posledico, da je združno gibanje postalo zelo ovirano. Glavna zveza kmetijskih zadrug v Bulgariji je skušala delati proti temu škodljivemu razvoju; vsled tega so nastale diference radi katerih se je del zadrug ločil od glavne zveze in je ustanovil posebno zvezo.

Na Rumunskem se kmetijske zadruge ustanovljajo v večjem obsegu od leta 1903 naprej. Tega leta je država za pospeševanje združništva ustanovila osrednjo blagajno kot državni zavod. Uspeh delovanja te osrednje blagajne na kmetijsko združništvo je bil velik, kajti število kreditnih zadrug se je od 700 v letu 1902 pomnožilo na 2656 dne 1. januarja 1911 in znaša celokupno njihovo obratno premoženje 93,567.883 frankov. Poleg kreditnih zadrug so v Rumuniji velikega pomena

zakupne zadruge. Podobne cilje zasleduje ruralna (kmetijska) blagajna, katera parcelira večja posestva in jih prodaja kmetškemu ljudstvu. Poleg že omenjenih je navesti še 204 nabavne in prodajalne zadruge, 42 zadrug za prodajo jajec, 208 zadrug za izdelovanje opeke, za vnovčevanje lesa itd., ki so pa primeroma manj razvite.

Na Turškem se še ne more govoriti o kaki združni organizaciji. Za kreditne potrebe kmetškega ljudstva služi neka državna banka, namreč otomanska kmetijska banka v Carigradu s svojimi 62 podružnicami in 390 krajevnimi uradi. Banka dovoljuje kmetom posojila proti vknjižbi. Koncem januarja l. 1908 je imela razposojenih 436 milijonov piastrov.*) Vsega skupaj je v l. 1889—1908 razposodila 1195 milijonov piastrov 1.58 milijona kmetom. V novjšem času nameravajo naprednejši turški krogi širiti med kmetškim ljudstvom združni osebni kredit, mesto dosedanjega hipotečnega.

Na Angleškem se je kmetijsko združništvo začelo širiti šele v poslednjih letih. Leta 1900 je bila ustanovljena angleška kmetijska organizacijska družba in leta 1905 se je ustanovila slična družba na Škotskem. Število kmetijskih zadrug na Angleškem in v Walesu je dne 1. januarja 1912 znašalo 464, med njimi 164 nakupovalnih in prodajalnih, 21 mlekarskih, 44 kreditnih, 27 perutninarskih in jajčnih, 194 parcelacijskih in 14 drugačnih zadrug. Leta 1905 je znašal promet nakupovalnih in prodajalnih zadrug že 17.5 milijonov mark. Parcelacijske zadruge so s tem, da prodajajo oziroma dajejo v zakup posestva svojim članom, prevzele važno socialno nalogo. Za mlekarske zadruge pa tla niso ugodna, ker se mleko prodaja prav lahko sveže. Tudi kreditne zadruge so šele v početku svojega razvoja. Omeniti bi bilo še kakih 1100 zadrug za zavarovanje goveje živine, ki pa niso osnovane v združni obliki. Na Škotskem je bilo 1. januarja 1911 šele

*) Piaster = K 0.21 avstr. velj.

62 kmetijskih zadrug, med njimi polovica nakupovalnih in prodajalnih zadrug. Veliko bolj se je kmetijsko združništvo razširilo na Irskem, kjer se je zadružno gibanje pričelo že pred dvema desetletjema. Sedaj je ondi približno 925 kmetijskih zadrug, med katerimi so najbolj razširjene mlekarske, nakupovalne in kreditne zadruge. Mlekarskih zadrug je bilo l. 1895 38 z 2214 člani, l. 1911 pa se je to število pomnožilo na 294 zadrug z 44.406 člani. Sirovo maslo irskih zadrug je na angleškem trgu na prav dobrem glasu. Število krajevnih nakupovalnih in prodajalnih zadrug se je v tem času pomnožilo od 6 z 661 člani na 158 z 21.890 člani, dočim se je vrednost prodanega blaga zvišala v tem času od 105.760 na 4.620.000 mark. Promet obeh osrednjih zadrug, ki sta bili ustanovljeni od irske organizacijske družbe, je v l. 1910 znašal 5.618.120 mark. Poročila o 205 irskih kreditnih zadrugah za l. 1909 kažejo, da je bilo v njih organizovanih 18.253 oseb; dovoljena in obnovljena posojila so znašala 1.188.520 mark; vrnjena posojila 1.160.480 mark. Stanje vseh posojil je tega leta znašalo 1.180.380 mark, upravni stroški 54.320, čisti dobiček pa 10.400 mark. V angleški Indiji so se v zadnjih osmih letih, odkar je uveden poseben zakon za kreditne zadruge in odkar razvija država živahno propagando in nadzorstvo, zadruge nenavadno hitro razširile. Dne 30. junija 1910 so šteli v tej deželi 3137 kmetijskih in 291 mestnih kreditnih zadrug. V tem številu so zapopadene tudi osrednje zadruge, katerih je bilo 31. Od tega časa naprej pa se je ustanovilo še mnogo novih zadrug, tako da je opravičeno njihovo število sedaj ceniti na 5000 do 6000. Seveda je v državi s 300 milijoni prebivalcev še mnogo prostora za nadaljno razširjanje. Opomniti je še, da obstojiti dve osrednji blagajni in da se trudijo v novejšem času revizije, ki jih sedaj izvršujejo državni uradniki, nadomestiti z revizijami, ki bi jih izvrševale zadružne zveze.

V Zjedinjenih državah v severni Ameriki je obstojalo po uradni statistiki koncem

l. 1908 okoli 150 zadrug za zavarovanje živine, 4000 nakupovalnih, 1000 prodajalnih, 1800 skladiščnih, 70 produktivnih in 300 drugih zadrug, skupaj približno okroglo 7320 kmetijskih zadrug. Večina teh zadrug je po svoji upravni obliki osnovanih kot akcijske družbe, katere pa skušajo pri nabiranju svojega premoženja in razdeljevanju dobička udeleževati zadružna načela. Zadružna organizacija obsega skoro vse kmetijske panoge. Najbolj je razširjena zadružna prodaja sadja. V južnoatlantskih in centralnih državah so velikega pomena zadruge za vnovčevanje zelenjadi. Mlekarske zadruge so se jako močno razširile v državi Minesota, v kateri jih je več sto.

V južni Ameriki so se v Braziliji v zadnjih letih osnovali zlasti zadruge za prodajo kave. V zvezni državi Minas Geraes obstoji sedaj 54 zadrug za pridelovanje kave, ki štejejo nad 6000 članov, imajo svoja skladišča za trgovino s kavo in imajo nastavljene svoje agente v Rio, Santos, Viktorija, Antverpen, Hamburg in Havre. Te zadruge so l. 1910 prodale 231.778 vreč kave, dalje večje množine riža, fižola, perutnine, jajec, koruzne moke, pšenične moke, kavčuka itd. Večji del zadrug je pridruženih zadružni zvezi v mestu Cataguaces.

Na Japonskem je združništvo že zelo staro. Dobiti je ondi žitna skladišča, ki se že dolgo upravljajo v zadružnem smislu. Namen jim je, da ob slučaju velikega pomanjkanja pomorejo revežem proti obrestim s semeni in žitom za kruh, osobito z rižem. Pod imenom „ko“ ali „muzin“ deluje že mnogo let neka skromna vrsta kreditnih zadrug, katerih člani vplačujejo svoje deleže v obrokih in si morejo denar izposoditi po določeni obrestni meri. Takih kreditnih zadrug obstoji še sedaj v državi mnogo tisoč. Zadružništvo v novejšem smislu besede se je pa začelo razvijati šele na podlagi l. 1900 izdanega zadružnega zakona, ki je sestavljen po nemškem vzorcu. Na podlagi tega zakona je bilo pričetkom l. 1911 urejenih 7380 zadrug, med njimi 5349 kreditnih zadrug, ki se pa tudi dokaj pečajo s skupnim nakupom,

prodajo in z razposojanjem strojev. Poleg tega je obstajalo 786 posebnih nakupovalnih zadrug, 218 posebnih prodajalnih zadrug, 488 strojnih zadrug in 539 drugačnih zadrug. Ako bi se primerjalo število občin s številom zadrug, bi se takoj uvidelo, kako nenavadno močno se je razširilo združništvo na Japonskem. Na Japonskem je namreč 12.391 občin, zadrug pa 7380, tako da ima približno 60°/_o vseh občin po eno zadrugo. Japonske zadruge so združene v osrednji zvezi japonskih zadrug s sedežem v Tokiju, ki izdaja svoj poseben združni list.

Vzgoja krone iz ceplicev v precep (razklad).

Dejstvo je, da ima naša Kranjska že precej dobrega sadja, nasprotno pa se ne da ovreči, da nimamo skoraj nič lepo vzgojenih kron. Kjerkoli ogledujem drevesa, povsod vidim ona rogovilasta, na visokih deblih stoječa drevesa z redko in nerodno krono. Največkrat opazim že pri tleh pričetek onih rogovil, ki jih pomologi (sadjerejci) imenujemo „vilice“. Taka drevesa so neokusne vnanjosti in napravljajo vtis na človeka, da so zanemarjena, da, celo grša so nego nekultivirana in divja drevesa v gozdu. Drugič so silno nerodna za obiranje sadja. Hoja po onih dolgih vejah je težavna in nevarna. Zato pa navadno tako drevo površno oberemo, drugo pa otresemo, kar nam napravi občutno škodo. Na trgu ima le obrano sadje svojo vrednost, drugo gre za vinsko sadje. Tretjič pa nas pomologija uči, da taka drevesa slabeje in manj rode radi silne visokosti debela. Videl sem že 5 do 7 metrov visoka debela. Ako pomislimo, da drevje srka hrano po koreninah, jo pošilja po deblu v krono, kjer jo listje nekako prebavlja in to prebavljeno hrano zopet pod lubom pošilja nazaj v veje, deblo in korenine, da se posamezni deli rede ob njih, tedaj razumemo, da je ona dolga pot po previsokem drevesu popolnoma odveč in ovira hitro kroženje soka

po drevesih. S previsokim deblom nalagamo drevesu veliko in nepotrebno delo. Deblo naj bo visoko 1,80 m, k večjem 2 m. Čemu naj dragoceno hrano porabljujemo za tvorbo lesa v višjem deblu nego je potrebno?

Med onimi drevesi opazimo tudi mnogo votlih dreves, kar imenujejo ljudje „panj“ ali tudi „duplina“.

V naslednjem članku hočemo razmotrivati vzroke teh pojavov in se poučiti, kako lahko ustvarimo lepe krone tudi iz takih ceplicev.

Naše ljudstvo je po večini nasprotno drevescam, ki so v drevesnici vzgojena in trdijo, da ne rasto itd., tako kakor ona v gozdu ali hribu izkopana. Seveda je ta trditev napačna, ker ali ne znajo ravnati z njimi, ali pa nimajo izkušnje. Zato najrajše izkopljejo kje kak štor, večkrat že 5 do 6 cm v premeru, ga posade na vrtu in cepijo.

In kako cepijo? Z močnim nožem ali celo z dletom prekoljejo prerezano deblo. Ob lubu vtaknejo na vsaki strani po jeden cepič v razklad, zamažejo rano z ilovico, ovijejo to z namočenim mahom in vse skupaj povežejo s trto. Pametni in izkušeni možje zataknejo nekaj vejic za trto, ki štrle čez cepiče. To je hvalevredno. Mnogokrat se namreč večji in težji ptič vsede na cepič in ga s svojo težo odlomi. To se pogosto zgodi na precepljenih, starejših drevesih. Ako so nataknjene vejice v varstvo cepičev trnjeve, nas gotovo obvarujejo takih nezgod.

To imenujemo cepljenje v precep. Ali je dobro? Če je izvršeno pravilno, bi ne imeli nič proti temu. Starih dreves sploh ni mogoče drugače precepiti nego v precep.

Druga pa je, ako ilovica razpoči, da pride do razklane rane zrak in dež. Tedaj pa se rana ne celi in ne zaliva tako, kakor bi želeli. V notranjosti rane se prične razvijati kal bolezni: gnjiloba. Sicer cepiča rasteta dalje, a drevo gnjije v notranjščini polagoma leta in leta, dokler se ne napravi cela valilnica za senice.

Teh panjev je pa krivo tudi nepravilno obrezovanje, oziroma odžaganje vej. Ni vse eno, da se le veja odbije, kjer in kakor se hoče. Opazujte enkrat vejo! Videli bodele na lubu nekako oteklino tam, kjer je veja k deblu ali drugi glavni veji prirastena. Ono oteklino luba imenujemo vejni obroček. Ta vejni obroček je za obvezovanje silno važen. Vselej odrežemo ali odžagamo vejo tik vejnega obročka. In zakaj? Narava je preskrbela oni obroček vejam in vejicam, da hitro raztegne svoj lub čez narejeno rano, jo pokrije in zaceli.

In če grešimo proti temu pravilu, kake so posledice? Ako odrežemo vejni obroček z vejo vred, je rana po nepotrebnem mnogo večja nego je treba. Narava mora vzrediti še le nov obroček, da prične pokrivati narejeno rano. Na ta način povečamo rano in zavlečemo celjenje. Večina naših kmetov nima niti pojma o važnosti vejnega obročka.

Če pa pustimo preko vejnega obročka štor ali štorček nekaj centimetrov strleti vun, ne more obroček objeti vun molečega koščeka odrezane veje. Pomaga si pač, ali ne zmaga in omaga. Oni iz obročka moleči kos veje se prične sušiti in, kar je naravna posledica, polagoma gniti. Ko pa je gniloba v onem koščku, se polagoma razširja dalje v drevesno deblo in kmalu nastane neozdravljiva votlina v deblu.

Kadar odrežemo vejo ali vejico, vselej pazimo na vejni obroček, režimo tik njega, zgladimo rano z ostrim nožem in zamažimo rano večje odrezane veje! Tedaj ne bo „panjev“.

To se mi je zdelo važno, da sem omenil glede gnitja drevesnih debel.

Vrnimo se nazaj k cepljencu v precep!

Oba cepiča, ako sta le vtaknjena v razklad tako, da se cepičev lub tišči in krije z divjakovim lubom, bodele navadno prav bujno odgnala in krepko rastla. Kmet si jih ogleda in je ponosen na nju, češ, jaz znam. Oni debeli divjak ima namreč obilo rezervnih snovi, katere solnčna toplota vzbudi k bujnemu ve-

getacijskega kipenja, ki povzroča rast mladik, dokler je še rezervnih snovi v drevesu.

Vsled tega cepiči krasno rasto in kmet jih prepusti samim sebi.

Posledice? Iz debla divjata dva cepiča kvišku in primeri se, da postaneta tudi meter dolga tekom enega leta. Prihodnje leto odžegneta zopet terminalna očesa in nastavita zopet vsak po meter dolgo mladiko, ali še čez.

Zakon narave je pa ta, da se dva vrhova na istem drevesu „sovražita“, zato se oddaljujeta vedno bolj drug od drugega. Eden se nagiba vedno bolj proti levi, drugi proti desni. Tako nastanejo „vilice“, obstoječe iz dveh prekelj brez mladik in stranskih vej. Očesa ob njih se razvijo v drugem letu v cvetne popke in sedaj je mož ponosen. Koliko napak!

Premlado drevo ne sme cveteti, sicer oslabi in ne tvori niti močnih vej, niti lepe krone.

Ako se drevo tako pusti, divjata vrhova vedno višje in višje, kar sem prej že grajal, da je to nespametno.

Pride morda sneg, obleži na onih zdvijanih vrhovih, teža pritisne in drevo se razkrehne. Kaj imamo od tega?

Kako pa vzgojimo lepo krono iz dveh cepičev?

Prav lahko. Oba cepiča pustimo rasti do kresa. O kresu izberemo lepšega, slabjšega pa nad prvim očesom odrešemo. To pa zato, da še vedno vleče sok iz podlage, se debeli in pomaga na eni strani celiti rano. Drugi cepič pustimo rasti dalje.

Prihodnjo pomlad zatremo z ostrim nožem ostanke odrezanega cepiča, puščenega pa skrajšamo v višini 1.80 m do 2 m.

Paziti je pa na sledeče: Ako se nagiba cepič na desno, pustimo najvišje oko na levi strani, da se nova mladika nagne na isto stran, kamor je obrnjeno oko in se tako zravna. Dobro je, ako se pusti nad gornjim očesom 2—3 cm dolg les, da gornje oko gotovo odžene in ne odpove. Tudi se mladika iz tega očesa lahko priveže k onemu koščku,

da jo prisilimo k ravni rasti. Prihodnjo pomlad je pušćeni košćek odrezati tik novega poganka.

Ako se cepić nagiba na levo, pustimo gornje oko na desni strani.

Tako odžene gornje oko in spodaj gotovo še 2 oziroma tudi 3, kar tvori prvo krono.

Ako odženo le 3 očesa, ne bo nikdar lepe krone. Zato priporočam nad četrtim in petim očesom od zgoraj navzdol šteto malo zarezo v lub v podobi luninega krojca. S tem prisilimo, da tudi ta dva odženeta. Iz serije petih vej se pa vzgoji idealna krona.

Ako še drugo leto še enkrat tako skrajšamo si vzgojimo lepo krono z enim samim vrhom. Vrh skrajšamo na 5—6 očes, kakor nam prav hodi, stranske voditeljice pa na 4—5 očes. Zadnje oko na konci voditeljice naj bo vedno obrnjeno vun v smeri veje, na kateri raste.

Les naj se vam 3 leta nikar ne smili, ako hoćete imeti lepo in gosto krono. Kaj nam pomaga dolga preklja brez stranskih voditeljic ali pa vsaj redkih?

Kdor se bo ravnal po tem, vzgoji si lahko tudi iz cepljenecv v precep (razklad) lepo drevo z gosto krono. Pustite otrokom, kateri se v šoli uće sadjereje, izvršiti taka dela in nikar jih ne odganjajte od sodelovanja pri sadjereji z žaljivimi opazkami: „Kaj bo otrok znal!“ Zupan.

Hrana ili krma.

Pod krmom ili hranom razumije se živež odredjen za domaće životinje. Taj se živež može razvrstati u više skupina: zelene krme, sijena, korenje i gomolji, zrnje i muke, proizvodi i ostaci industrijalni.

Zelena krma, trava, to je najbolja hrana ze preživaće. Pomiješana sa slamom može se podati i konjima. U sebi ima mnogo vode: od 74 % (livadna trava) do 81 % (lišće od pese). Vrijednost hranjivosti odvisi od vrsti zemlje, od mjesta kamo sakuplja, od starosti kad ju se kosi. Mlade su trave hranjivije i

lakše probavljivije od starih. Ako i sadržavaju više vode, al su zato bogatije na bjelanćevini (albumina) i rudnim sastavinama.

Izza cvetanja, a još više iza dozorenja sjemena sadržavaju u sebi više drvenih tvarina, koje nisu lahko probavljive, dok se druga sadržina umanji.

Za životinje koje rastu, za mliječnu stoku i onu koja se tovi, je zelena krma najprikladnija, a navlastito livadna trava. Ako zelena krma spljesnivi ili se upali (stopli), onda ju treba odstraniti, jer takova provroćuje bolesti. Sa mokrom ili smrznutom travom se životinje opanće (timpanide).

Livadna se trava obićno pretvori u sijeno, kao takodjer djetelina, vućac i ljekarica. Želimo li hraniti blago sa zelenom ljekaricom, onda će nam biti korisno, da u nju pomješamo prostije krme, kao n. pr. slama, koja je manje hranjiva. Soćivnice daju takodjer izvrsnu krmu. Kukuruz u zelenom stanju se pobere kad počne cvetati, al buduć da je preveć vodenast, zato nije dosta hranjiv. Lišće od zelja i kupusa je dobro, al ako ga se daje u velikoj množini kravama, tada zadobije mlijeko neugodan ukus. Lišće od pese može prouzročiti proljev, radi toga treba ga oprezno pokladati kravama. Ovce nisu tako izbirljive, te one jedu i nat od krumpira. Lišće od repe rado jedu svinje. Lišće od radića napokon daje dobro mlijeko.

Lišće od stabala izvrsno nadoknadjuje u lošim godinama drugu krmu. Najbolje je od bresta, al se može upotrebiti i ono od trsa, murve i topole. Najbolje ga je upotrebiti u zelenom stanju.

Razna sijena sadržavaju prilićnu množinu suhих tvarina, zatim rudnih i drvenih, tako da jedan kilogram sijena odgovara 4—5 kg zelene krme. Svježe sijeno ima u sebi 15—20 % vode, ali kad uskisne (fermentira), poslje 4 do 5 tjedana, tad izgubi 4—10 % vode i tada postane najbolja hrana za konje i preživaoce. Pljesnjiva sijena i koja neugodno zaudaraju treba odstraniti.

Sijeno naravnih livada ima raznu vrijednost polag vrsti zemlje i trava koje su u njemu. Sijeno mladih trava i takovih u kojima prevladjuju razne djeteline je najhranjivije. Sijeno u kojem prevladjuju djeteline je najbolje za volove, a u kojem prevladjuju razne trave, za konje. Sijeno u kojem je mnogo močvarnih trava, malo je hranjivo: sitine i močvarne trstike podražuju slinu usnih i probavnih organa. Sijeno od bregova je hranjivije od onoga u dolinama. Kad se sijeno zmoči izgubi mnogo svojih korisnih tvarina. Ako je za doba košnje vlažno vrijeme ili ako se ima posla sa preveć vodenim travama, koje se teško suše, onda je bolje načiniti ukiseljeno (fermentirano) ili medje sijeno, koje osobito prija blagu za tovljenje.

Prašno sijeno treba odstraniti, jer prouzročuje nadutost u organima dihanja.

Sijeno od raznih djetelina je najhranjivije i radi toga najviše uzbuđuje i topli. To je i uzrok, da ga se ne smije samoga davati kravama od mlijeka i životinjama koje rastu. Najbolje ga je zmiješati sa slamom, krumpirom ili mesnatnim korenjem.

Slama je debela krma, slabo probavna i od male hranjive vrijednosti, ali služi, ako se ju pomiješa sa dobrom i bogatom krmom, da se dobije veći objam. Zobena slama je bolja od ječmene, a ova od ržene. Žitarice, koje se posiju u proljeću, daju bolju slamu, nego one, koje se posiju u jeseni. Kukuruzno lišće i klipovi su bolji od stabljike i za hranjivost vrijede skoro kao slama od ožujškoga žita. Slama od pirovice prija volovima, dočim kod ovaca prouzročuje nabreklost. Slama od graška, pasulja i drugih komuškovica je hranjivija, nego od žitarica, a ona od leće još više. Samu slamu ne smije se nikada podavati kao obrok, već ju trebe uvijek mješati sa kojom hranjivijom krmom, da se tako poboljša njezina probavljivost, u koju ju se svrhu ili izsječka ili pripravi južnatu.

Pljeve iste biline su probavnije od same slame. Da ih se može izkoristiti, treba ih mo-

čiti za 6 do 8 sati u vodi ili u pari, ili pak neka se zakuhaju pomješane u razdrobljenom krumpiru ili pesi, inače oštete sluznice.

Pljesnivu i prašnu slamu ne smije se takodjer podavati za krmom.

Korenine i gomolji sadržavaju mnogo vode i zbog toga mlitave djelatnost probavila. Njihova vrijednost sastoji u tom, da suha sadržina, koju imadu n sebi, sastoji skoro izključno iz sladornih sastojina ili škroba, dakle skoro sasvim probavljivih. Siromašne in na bjelančevini i drvenim sastojinama, dakle ne mogu se same upotrebljavati, niti podavati u velikoj mjeri. Upotrebljavaju li se umjereno, metnuv ih jednu polovicu u obrok, tad je to dobra hrana za mlada goveda, krave i za tovljenje. Krumpir, burak (pesa), repa i mrlin treva prije oprati i razdrobiti. Daje li ih se zajedno sa sijenom ili slamom, tad je najbolje, pokle su razdrobljeni i mješani, pustiti ih od prvoga dana za drugi. Smrznuti ili proklicani krumpir ne valja za krmljenje. Krumpir, pokle ga se razrezalo, pusti se u vodi 6—12 sati, a zatim ga se kuha u vodi ili u pari. Zgodan je osobito za tovljenje goveda i za svinje, dočim je pesa najzgodnija za krave muzare, miješajuć ju zajedno sa sijenom ili sa pljevom ili posijama. Mrlin se najviše daje konjima i volovima za tovljenje.

Zrnje i muke jesu koncentrirana krma, koja, ako ju se smješa sa drugim kropsnijom krmom (slamom i lošijim sijenom) je veoma korisna. Ovo uopće sadržava mnogo suhih tvarina, mnogo bjelančevine, sladora ili škroba. Njihova hranjiva vrijednost odvisi od vrsti, od zemlje, od stupnja zrelosti i načina konserviranja. Sjeme komuškovica (grašak, bob, pasulj itd.) je bogatije nego ono od žitarica (ječam, zob, pšenica, rž, kukuruz).

Sjemena se rabe za blago koje raste, koje radi i koje se tovi. Zob se najlakše probavlja. Zajedno sa slamom čini temelj hranjenja konja. Upotrebljava ju se i za proizvodne životinje i za krave mljekare. Svinjama se daje kuhana. Može ju se zamijeniti i sa ječmom,

koji manje topli, ali je zato i manje hraniv. Rž je teška hrana i upotrebljava se jedino za radne volove.

Samljevenu pirovicu daje se konjima, kravama muzarama i svinjama za tovljenje. Kukuruz samljeven daje se svinjama, kravama muzarama i volovima, koje se tovi. Proso i sirak mogu takodjer nadomjestiti kukuruz. Sjemenje boba, grašice, pasulja, graška služi za tovljenje, za proizvodne životinje i za telad bilo tovljenu, bilo za uzgoj.

Žir i indijski kestanj daje se volovima, koje se tovi. Indijski kestanj (*hipocastanum*) treba prije oljuštiti i staviti ga za neko tri dana u vodu, da mu se oduzme gorčinu, a onda ga se usuši i samelje. Rogači se običaju davati konjima i svinjama, te vrijede po prilici kao žir. Tikve, meloni, loše jabuke i kruške slične su krumpiru i mesnatim koreninama, a davaju se obično svinjama.

Osim gore pomenute krme ima još velika množina industrijalnih proizvoda i odpadaka, koje služe za hranu životinjama, o čemu možda jedan drugi put. Pr. I. Mahulja.

Bolezni naše perutnine.

Kolera.

To je najnevarnejša morilka naše perutnine. Zanesemo jo navadno s kupljeno perutnino na svoj dom. Kjer nastopi, hitro okuži vse živali in navadno vse pomori, ako ne gremo takoj ob početku v boj zoper njo. Nastane pa kolera lahko tudi doma, ako je perutnina vživala razkisane in plesnjive jedilne ostanke in pila smrdljivo vodo. Plesnjive reči so najnevarnejše.

Ta bolezen je vsled tega tako nevarna, ker nimamo nikakih zdravilnih sredstev zoper njo. Edino kar moremo v boju zoper njo storiti, je to, da takoj odstranimo zdrave živali v neokužen prostor in imamo tam zaprte, da ne pridejo v dotiko z okuženim krajem in z bolno perutnino. Da zdrave varujemo pred

okuženjem po koleri, jim pokladamo vedno svežo vodo, kateri primešamo nekaj železnega vitrijola.

Bolezen spoznamo po tem, da žival že v nekaterih urah pogine, ko je obolela. Za njo pa cepajo hitro druga za drugo, kakor bi bile zastrupljene. Obolela žival čepi v kakem kotu z zaprtimi očmi, greben postane črno višnjev, perje ji je namršeno, odpadki pa so redki, zelenkastorjavi in zelo smrdeči.

Ako hočemo še kaj rešiti, moramo vsako obolelo žival nemudoma ubiti in jo na oddaljenem kraju globoko pokopati ali pa sežgati, kar je najboljše. Ozdravljenje kolere je nemogoče.

Med perutnino se kolera najhitreje razširja po blatu, namreč po odpadkih. Kokoš večkrat pobira hrano, ki je prišla z odpadki obolele v dotiko. Večkrat pa se med odpadki obolelih nahaja kako neprebavljeno zrnce ali kak droben pesek, ki ga zdrava žival zavžije. S tem pa je prišel v zdravo kokoš kak bacil, ki se hitro razmnožuje in jo umori.

Razkuževanje mora biti temeljito. Če so ostale obolele živali v hlevu, je to lažje. Silno težko pa, če so hodile okoli po dvorišču in drugih prostorih. Stene okuženega hleva in vse dele je dobro osnažiti, vse lesene dele s karbolno ali solnato kislino namazati, stene pa pobeliti z beležem.

Da se pa gotovo vsi bacili pomore, imamo gotovo sredstvo. V hlev postavimo plitvo posodo s klorovim apnom, na katero se vlije žveplena kislina, na kar se hlev popolnoma zapre. Iz te zmesi se dviga klor, ki se razširi po hlevu in pomori vsa živalska in rastlinska bitja, tedaj tudi vse bacile. Predno pa denemo v tak hlev zopet perutnino, je treba hlev prav dobro prezračiti.

Osebe, ki so imele opravka z obolelo perutnino, naj ne pridejo v dotiko z zdravo, dokler se niso zadostno razkužile, sicer zaneso kolero hitro dalje.

Treba je največje previdnosti, da preprečimo vsaj večjo nesrečo.

V zadnjem času se je posrečilo učenim raziskovalcem izumiti vspešno protisredstvo, ki se vcepi perutnini. Ta serum baje gotovo pomaga. Seveda se ga naše ljudstvo ne bode še tako kmalu posluževalo. Saj še cepljenja prešičev proti rdečici noče splošno vpeljati in po večini ne verjame, da bi cepljenje kaj pomagalo. Oblasti gredo na vse mogoče načine na roko, a vendar se ne vpoštevajo, kakor zasluži. Koliko stotisočakov nam požre ta strašna bolezen med prešiči in koliko nesreče prinese ubogemu kmetu, a vendar ga ne izuči. Na razkuževanje pa priprost kmet sploh ne vrjame, da celo nalezljivost mu ne gre v glavo.

Neobhodno potrebno je, da se izogiblujemo vsakih okuženih krajev in živali, da ne zanesemo boleznim domov. Radovednost in nevednost sta večkrat silno dragi šoli.

Difteritis.

Difteritis ni sicer tako nevaren kakor kolera, pa je tudi zelo nalezljiv. Nevaren je zato tem bolj, ker nastopa pogosteje kakor kolera.

Vzrok boleznim je največkrat prehlajenje jeseni in spomladi, ko imamo mrzlo in mokro vreme. Bolezen nastopa tako različno, da jo je perutninarju težko vselej takoj spoznati, ker se lahko v začetku zamenja s katarom v dihalih. Včasih nastopi med perutnino le lahko in ne napravi škode. V takih slučajih bolezen mine, ko nastopi gorko vreme, sama ob sebi. Če nastopi difterija samo v vratu, očeh in nosu, navadno ni nevarna. Živali tekajo tja in sem ter uživajo tudi hrano. V tem slučaju opazimo v imenovanih delih rumenkaste trde bunčice ali pa so prevlečeni ti deli z neko rumenkasto tvarino.

Če pa nastopi bolezen v celem organizmu, je nevarnost velika. Živali obole težko, glasno hropejo, otresavajo z glavo, iz kljuna se jim izceja gosta in rumena tekočina in izločujejo redke, blede rumene ali zelene odpadke. V takem slučaju žival navadno pogine. Včasih se morda še pomaga, ako takoj v začetku vporabljammo prava sredstva. Ta sredstva so razne jedke

tekočine, n. pr. kis (jesih), citronina, salicilna ali solnata kislina. Navadno delamo tako-le:

Vzamemo 4 grame salicilne kisline in jo pomešamo med 100 gramov alkohola. Z mešanico mažemo s pomočjo majhnega čopiča nos in žrelo. Dihanje pa olajšujemo s soparo kamilčnega ali drugzega čaja.

To delo je precej nerodno in težavno ter se marsikom ne izplača; zato mu ne preostaja drugzega, kakor da obolelo žival ubije in sežge ali pokoplje. Zadnje priporočajo živinozdravniki, da se na tak način najsigurneje prepreči razširjevanje difterije. Bolje je, da ubijemo par živali, nego bi se nam okužila vsa perutnina.

Če je bolezen v lažji obliki nastopila in jo zgornjim načinom zdravimo, mora biti žival osamljena in oseba, ki jo zdravi, ne sme priti v dotiko z zdravo perutnino, da je ne okuži.

Lahke slučaje difterije ozdravimo tudi z večjo gorkoto. Obolelo žival zapremo v zelo zakurjeno sobo in ji dajemo piti vodo, pomešano z salicilno kislino. Tudi na ta način v tem slučaju žival okreva in sicer počasi.

Pa je zopet bolje prej živali varovati prehlajenja, kakor pozneje zdraviti jih. Gorko zavetje in zavarovani hlevi so najboljše sredstvo. Varujmo se pa tudi takih dvorišč, kjer ta bolezen razsaja, da ne pridemo ne mi, ne naša perutnina z njimi v dotiko.

Difterijo занесеjo največ živali, ki pridejo iz Ogrske in Italije.

Katar v nosu, vratu in očesni sluznici in v notranjih organih.

Ti katari so posledica prehlajenja. Največkrat se živali prehlade v mokri travi, v mrzlih vetrovih, če so premočene, ako uživajo zmrzlo kuhano krmo in pijo premrzlo ali celo slabo vodo.

Katar navadno ni nevaren; vendar pa večkrat kaka žival pogine na njem. Najboljše, da žival spravimo na kak gorak in suh kraj ter jo skrbno negujemo z zdravo hrano in

svežo vodo in bolezen kmalu mine. Lahko pa z oljem namažemo obolele dele.

Dobro je, kadar ima žival črevesni katar, kar poznamo na mehkih odpadkih, da skuhamo riž in damo to riževo vodo mlačno, da jo bolna žival pije.

Golžun (krof).

a) Viseči. Tega dobe le zelo požrešne živali, ki požro mnogo hrane. Prenapolnjen golžun ali krof se mora vsled tega raztegniti in slednjič visi kot vrečica navzdol. Sicer ne škoduje to, a žival grdo izgleda z njim. Najpogosteje nastane, če perutnina vživa suho travo. Iz nje se napravi cela kepa. Žival je dalje, ta kepa pa ostane in razteza kožo. Ozdravimo ga samo z operacijo.

b) Trdi. Perutnina se naje večkrat preobilo zrnja naenkrat. Na zrnje pije mnogo vode. Z vodo namočeno zrnje se pa napne in raste ter vsled tega pritiska na kožo, ki postane nabito polna. To imenujemo trdi krof. Ta navadno splahne sam od sebe, ko se začno zrnca pomikati dalje v želodec in s tem izpraznjujejo polagoma prenapolnjen golžun.

Včasih se pa ob izhodu golžuna zataknejo zrnca in ne morejo dalje. Tedaj pa pomagamo z masiranjem. Kokoš vzamemo v naročje, z drugo roko pa na spodnjem koncu z prsti na lahko pritiskamo na kepo od kljuna proti želodecu. Na ta način spravljamo zrnje naprej.

Če pa le ne gre, pa primemo žival za nogo, da visi z glavo navzdol. Tedaj pa masiramo narobe od vratu proti kljunu, dokler ne prične lezti zrnje nazaj iz golžuna v kljun in od tod na tla. Vselej pa je dobro vlitati nekaj jedilnega olja, ker s pomočjo opolznega olja lažje spravimo zrnje naprej ali nazaj.

Če pa se golžun trdo napne, ne da bi se bila žival prej preobjedla, je pa kriva neprebavna hrana kakor suha trava itd. Iz nje se napravi trda kepa, ki nikamor ne gre. Tu pomagamo z oljem. Dobro je tudi, ako vlijemo nekaj kapljic solne kisline na kruh in ga ji

damo v kljun, da ga požre. Žival takrat namreč navadno noče sama hrane jemati in stoji žalostna v kakem kotu. Nazadnje pa skušamo z masiranjem kepo razdeliti in jo po kosčkih spraviti dalje v želodec.

c) Mehki. Ta nastane vsled pokvarjene hrane ali smrdljive vode. Zavžita hrana prične kipeti in se kisati v golžunu, ki se vsled tega napne, a se vendar čuti mehko, če ga potipujemo. Tedaj pa je edino sredstvo, da dvignemo žival za nogi in z masiranjem spravimo hrano nazaj skozi kljun. Ko se je žival izpraznila, ji damo nekoliko dvoosovnega ogljikovokslega natrona. Traja pa bolezen več dni, preden si žival opomore.

Kokoš ne more iznesti.

Pripeti se, da ima kokoš ali prav debelo, ali pa mehko jajce v sebi, tedaj ga včasih ne more iznesti. Hodi klaverno naokrog in malo je. Treba je odpomoči. Položimo jo na hrbet in poskušamo z previdnim in lahkim pritiskanjem jajce spraviti naprej. Ako ne gre, namažemo prst z oljem, sežemo v jajčnik in poskušamo na ta način jajce spraviti iz nje. Dobro je, če jo držimo z zadnjim delom prej nad soparo kamiličnega čaja. Če pa vse nič ne pomaga, moramo jajce utreti, da tekočina izteče, nakar odstranimo previdno še lupine iz nje. Res je, da imamo s tem precej opravila, toda človek mora imeti usmiljenje s trpečo živalijo. Brez usmiljenja je slab vsak živinorejec. Vbrizgavanje olja navadno nič ne pomaga, ker olje ne pride v jajčnik. Če pa znaš to storiti, da vbrizgneš olje v jajčnik, tedaj bodeš imel gotovo uspeh.

Izstopanje jajčnika

je posledica težkega nesenja. Vsled hudega napenjanja izstopi jajčnik in žival ga ne more več potegniti nazaj. Ako to opazijo druge kokoši, letajo za njo in kavsajo jajčnik, da ga celo raztrgajo. Vsled tega je treba kokoš takoj zapreti. Če hodi okrog, si ga tudi omaže, kar ima zle posledice. Ako je jajčnik umazan,

ga je treba z mlačno vodo izprati. Na to porinemo z oljem namazan prst v jajčnikovo odprtino in ga skrbno porinemo nazaj na prejšnje mesto. Z snažno cunjó tiščimo nekaj časa na jajčnik, da se žival pomiri, sicer lahko zopet izstopi. Večkrat se tudi v prihodnjih dneh ponavlja. Če je žival dragocena jo imamo zaprto nekaj časa ob prav pičlem in slabem krmljenju, da ustavimo nesenje jajec, dokler se ne ozdravi. Drugače pa je najboljšje, da jo zakoljemo.

Rane.

Nobena žival ne okreva tako hitro, kakor perutnina, če je ranjena. Rana se takoj zaceli. Le zapreti jo je treba, da ne pride drugi perutnini pod kljun. Mesa željne kokoši jo kljujejo in tako žival še hujše ranijo in mučijo. Prigodilo se je, da so kokoši svojo sovrstnico živo požrle.

Zlomljena noga

se tudi hitro zaraste, ako ni preveč strta. V takem slučaju je najboljšje žival zaklati. Drugače pa denemo zlomljeno nogo med dve tanki in ozki deščici, jih lepo povijemo in žival zapremo samo. Ko se noga zaraste, odvezemo obvezo.

Protin (pudgrom, giht).

Protin je posledica prehlajenja v nogah, če živali spe na kamnitih tleh. Dobe ga pa tudi na ozkih in ostrih drogovih, kjer po noči sede. Tej bolezni so podvržena posebno težka azijska plemena.

Protin provzroča kokošim silne bolečine, vsled kojih začne noga otekati. Če oboli ena noga, pride protin navadno še v drugo. Žival čepi in ne more več hoditi. Če imamo kokoš na gorkem in suhem prostoru, preide protin nazadno v 2—3 tednih. Pri hudem protinu pa se začne oboleli ud gnojiti in gnoj razširja silen smrad. Ako jo ne zakoljemo, ji ud tudi odgnije in odpade.

Lepe in drage živali naj vselej zdravi živinozdravnik.

Prva in glavna skrb pa je in ostane, da obolelo žival takoj odstranimo, jo samo zapremo in skrbno negujemo.

Kdor se bode ravnal po gornjih navodilih, bo preprečil marsikako bolezen in se obvaroval škode.

Zupan.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Tekom meseca aprila 1912 so bile v zadružni register vpisane naslednje jugoslovanske zadruge:

Na Kranjskem:

Polica (okrož. sod. Rudolfovo), Živinorejska zadruga na Polici, r. z. z o. z.

Šmartno pri Litiji (dež. sod. Ljubljana), Živinorejska zadruga v Šmartnem pri Litiji, r. z. z o. z.

Na Primorskem:

Pomer (okrož. sod. Rovinj), Pomersko društvo za štednju i zajmove, r. z. z n. j.

V Dalmaciji:

Šibenik (okrož. sod. Šibenik), Srpska zemljoradnička zadruga u Šibeniku, p. u. n. n. j.

Zlosela (okrož. sod. Šibenik), Seoska blagajna za štednju i zajmove, z. u. n. n. j. u Zloselim.

Trsteno (okrož. sod. Dubrovnik), Potrošno obrtna zadruga u. n. o. j. u Trstenomu.

Priko (okrož. sod. Split), Poljička štedionica, r. z. s. o. j.

Split (okrož. sod. Split), Težačka zajednica, u. z. s. o. j.

Izbrisane iz zadružnega registra so bile tekom meseca aprila 1912 sledeče zadruge.

Vipava (dež. sod. Ljubljana), Strojna zadruga v Vipavi r. z. z o. z., vsled končane likvidacije.

Ljubereč pri Idriji (dež. sod. Ljubljana), Perutninarstvo za Idrijo in okolico, r. z. z o. z.

Gotovlje (okrož. sod. Celje), Mlekarna v Gotovljah, r. z. z o. z.

Posojilnicam v uvaževanje priobčujemo naslednji dopis neke naše štajerske članice, katera kaže mnogo umevanja za socialne naloge denarnega zadružništva. Dopis se glasi:

Pri nas je splošna navada, da morajo ljudje, ki so prisiljeni vzeti si posojilo na osebni kredit, plačati porokom gotov znesek za pot v posojilnico;

povrh tega pa se je še udomačila grda navada, da mora dolžnik vzdrževati poroke cel dan z jedjo in pijačo. Da se to vsaj malo omeji, — popolnoma odpraviti se kaj takega ne da, bi nasvetoval našim zadrugam, posebno onim, ki so v vinskih krajih ali kjer so ljudje preveč žganju udani, sledeče: Če je dolžnik oženjen, naj pride najprej mož s poroki podpisat pristopnico in zadolžnico ali menico; na prihodnji uradni dan pa naj pride žena po denar, pri kateri priliki tudi ona podpiše zadolžnico in, če posojilojemalca še nista člana zadruga, pristopnico.

Na ta način bi se vsaj malo omejilo zapravljanje po krčmah in žganjarnah, ker mož-dolžnik ne dobi denarja, ženske pa navadno, vsaj same ne zahajajo v gostilne.

S tem pa se posojilojemalcem tudi olajša skrb, ker ni treba prositi sosedov, da jim v njihovi odsotnosti pazijo na otroke in živino.

Splošno je opomniti, da ni treba vsem na enkrat priti podpisat. Toda denar se izšteje še-le tedaj, ko so vsi potrebni podpisi na menici ali zadolžnici.

Sicer ima tajnik s takim poslovanjem malo več sitnosti, a vsak naj misli, da je to blagor ljudstva, kateremu pomagati in ga gospodarsko dvigniti je pglavitni pomen denarnih zadrug.

Kmetske posojilnice na Gornjem Avstrijskem. Deželni odbor gornjeavstrijski je pred kratkim izdal poročilo o delovanju rajfajzenskih posojilnic v tej deželi v l. 1910. Vseh posojilnic je bilo 256, ki so imele 28.946 članov. Deleži so znašali 638.393 K, izposojila K 1,221.465, hranilne vloge pa K 43,635.490. Stanje članom dovoljenih posojil je znašalo K 25,196.142. Tekom leta se je dovolilo K 9,743.330, vrnilo pa K 7,136.069 posojil. Upr. stroški pri vseh posojilnicah so znašali K 113.212, čisti dobiček 112.524, zguba 31.229, rezervni zakladi K 1,449.283, celotnega prometa so imele vse posojilnice K 65,482.179. Posojilnice so imele naloženega denarja K 14,559.385 pri gornjeavstrijski združni osrednji blagajni, K 3,924.264 v vrednostnih papirjih in nekaj nad 1 milijon kron v hranilnicah in bankah. 11 posojilnic je dajalo obresti po $3\frac{1}{2}\%$, jemalo po $3\frac{3}{4}\%$, 59 posojilnic je dajalo obresti $3\frac{1}{2}\%$ in jemalo 4% , 77 posojilnic po $3\frac{3}{4}\%$, oziroma po $4\frac{1}{4}\%$, 23 posojilnic po $3\frac{3}{4}\%$, oziroma $4\frac{1}{2}\%$, 48 posojilnic po 4% oziroma po $4\frac{1}{2}\%$. Po 5% je bila obrestna mera od posojil samo pri 5 posojilnicah, pri vseh drugih je bila nižja. Iz tega je razvidno, da nudijo gornjeavstrijske rajfajznovke svojim članom kredit po zelo ugodnih pogojih.

Gospodarske drobtine.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je imela dne 13. maja t. l. sejo upravnega odbora v deželnozborski dvorani deželnega dvorca. Predsedoval je seji predsednik odbora deželni glavar g. dr. Iv. Šusteršič, ki je pozdravil vladnega svetnika g. I. Kremenška in navzoče odbornike kot zastopnike občin ustanoviteljic. Predsednik ravnateljstva komercialni svetnik poslanec gosp. Fr. Povše podal nato poročilo o poslovanju hranilnice v prvem upravnem letu. Hranilnica je pričela poslovati dne 25. februarja 1911, torej je poslovala dobrih deset mesecev. Denarni promet je znašal 2,881.287 K 37 h. Na 880 hranilnih knjižic se je tekom desetih mesecev vložilo 772.064 K 94 h, dvignilo pa 90.198 K 11 h. Posojil se je dalo 542.516 K 84 h, in sicer je hipotekarnih posojil za 284.988 K 52 h, posojil občinam za 238.671 K 61 h, meničnega eskompta za 2000 K, posojil cestnim odborom za 15.000 K. Stanje tekočega računa in naloženega denarja med aktivni znaša 123.337 K 39 h. — Da si je hranilnica pridobila zaupanje, je dokaz, da se je v prvih štirih mesecih leta 1912 vložilo nad 404.000 K, tako da znaša stanje vlog 1. maja t. l. nad 1,100.000 K. Hranilne vloge se obrestujejo polletno po $4\frac{1}{4}\%$, posojila se dajejo po 5% . Hranilnica je pupilarno varen zavod in jamči za njo 21 kmečkih občin, z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Zavod ima svoje prostore v hiši Zadrugne zveze, Dunajska cesta št. 32.

Kako si pomaga ameriški kmet? Zastopniki 600.000 ameriških farmerjev so nedavno zborovali v New Yorku, kako bi farmerji prodali svoje produkte direktno konsumentom. Zastopniki farmerjev izjavljajo, da bodo živila v bodoče dobivali za 40% cenejše, ker bodo organizacije farmerjev izvedle prodajo kmetskih pridelkov brez prekupecev.

Protí potratnosti. Na Brunšviskem so leta 1228 dobili postavo, ki je določala, da na nobeni svatbi ni imelo biti več ko 12 skled jedi in 3 goledi. Tudi na Danskem so l. 1269 izdali ostro postavo proti potratu. Na Pruskem so l. 1352 dobili postavo, ki je natanko določala, kako naj se ljudje oblačijo, da ne bo predrago. Francoski kralj Henrik IV. se je nalašč oblačil revno, da bi ljudem dajal dober zgled. — Kako potrebne bi bile take postave danes, ko posebno ženske toliko zmečejo za eunje.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Črnomlju,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 20. junija 1912 ob 9. uri dopoldne v prostorih posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Dopolnilna volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Metliki,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki bo 23. junija 1912 ob 8 1/2 uri dopoldne pri načelniku.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1911.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Slučajnosti.

Ob nesklepčnosti ob 8 1/2 uri, vrši se občni zbor pol ure kasneje ne glede na število navzočih članov.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Boljuncu,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 29. junija 1912 v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice v Marenbergu,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se vrši, dne 20. junija ob 10. uri dopoldne v uradnih prostorih posojilnice („Stara pošta“).

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje letnega računa za l. 1911.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se v treh tednih, t. j. v četrtek, dne 11. julija drug občni zbor, z istim vsprejdom, kateri sme brezpogojno sklepati. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Košani,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo dne 30. junija 1912 ob 3. uri popoldne v košanskem župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Čitanje revizijskega zapisnika.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Žužemberku,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 30. junija 1912 ob 3. uri popoldne v dvorani k. s. izobraževalnega društva v Žužemberku.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o lanskem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.
9. Poučno predavanje o živinoreji.

Ako bi ta občni zbor radi premale vdeležbe ne bil sklepčen, vrši se isti dan na istem mestu ob 1/2 uri popoldne drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo v smislu § 33. pravil veljavno sklepal brez ozira vdeležbe.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Cerknici,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki bo dne 23. junija 1912 ob 3. uri pop. v lastni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti bo čez pol ure na istem mestu občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepal brezpogojno.

Vabilo na občni zbor

Slovenskega delavskega stavbenega društva v Ljubljani,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši dne 25. junija 1912 ob 4 uri popoldne v pisarni dr. Vladislava Pegana, Dunajska cesta št. 32.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Branje revizijskega poročila.
3. Odobritev računov.
4. Volitev ravnateljstva, nadzorstva, kontrolorjev in razsodišča.
5. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši eno uro pozneje občni zbor pri vsakem številu članov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Moravčah,

reg. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil dne 29. junija 1912 ob 7. uri dopoldne v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Lovrencu nad Mariborom,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se vrši v soboto dne 29. junija 1912 ob 2. uri popoldne v posojilničnih prostorih pri g. Pernat.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Šmarjeti,

reg. zadr. z om. zav.,

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 7. uri dopoldne v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Vavti vasi,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 30. junija 1912 ob 3. uri popoldne v stari šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Pašniške zadruge v Gornjemgradu,

reg. zadr. z om. zav.,

ki se bo vršil dne 29. junija 1912 ob 11. uri dopoldne v društveni sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
3. Razni nasveti in predlogi.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Gornjemgradu,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v župnijskih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Raki,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v njeni pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo o zadnji reviziji
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Gojzdu pri Kamniku,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bode vršil dne 23. junija 1912 popoldne ob 3. uri v zadrušnem prostoru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Horjulu,

reg. zadr. z om. zav.,

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 4. uri popoldne v „Kmetijskem društvu“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Volitev razsodišča.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tomišlju,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se vrši dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo računskega pregledovalca.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev računskega pregledovalca.
7. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
8. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Sv. Lovrencu na Drav. polju,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki bo v nedeljo dne 23. junija ob 1/2 8. uri zjutraj v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti

Odbor,

Vabilo na občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice na Robu,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v župnijskem prostoru na Robu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Horjulu,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v prostorih Kmetijskega društva.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Št. Joštu nad Vrhniko,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se vrši dne 23. junija ob 1/2 3. uri popoldne v župnišču pri Št. Joštu nad Vrhniko.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.

Ako bi ta občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, se skliče čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo na V. redni občni zbor

Slamnikarske zadruge v Mengšu,

reg. zadr. z om. zav.,

kateri se vrši dne 23. junija 1911 ob 1/4 popoldan v društvenem domu v Mengšu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Jurju pod Kumom,

ki se vrši dne 23. junija 1912 v posojilničnem prostoru ob 1/2 8 uri.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Petru v Savinjski dolini,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne
v društvenem domu.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika zadnjega občnega zбора.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
5. Branje revizijskega zapisnika.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, se skliče čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice v Sevnici,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v četrtek dne 20. junija 1912 ob 10. uri dopoldne
v Posojilniških prostorih v lastni hiši v Sevnici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji
3. Potrjenje računa za leto 1911.
4. Prememba pravil.
5. Izvolitev ravnateljstva.
6. Izvolitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob isti uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istem vspešdom drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Stari Loki,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 1/2 4. uri popoldne v
kaplaniji v Stari Loki.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez tri tedne na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Dragi,

registr. zadr. z neom. zav.

ki bo dne 23. junija 1912 ob 4. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Studencih pri Mariboru,

reg. zadr. z om. zav.,

ki se viši v nedeljo dne 23. junija 1912 ob 10. uri dopoldne
v prostorih „Katoliškega izobraževalnega društva v Studencih
pri Mariboru“, Schoscheritsehgasse št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času, vsled prepiče vdeležbe ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na XIV. redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Starem trgu pri Ložu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši dne 30. junija 1912 ob 3. uri popoldne
v posojilniških prostorih v Staremtrgu.

Spored:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Senožečah,

reg. zadr. z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 27. junija 1912 ob 9. uri dopoldne v
zadružni uradnici v Senožečah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Predložitev v pregled in potrjenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Volitev 4 člane v načelstvo.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vrši se eno uro pozneje občni zbor, ki sklepa ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Smledniku,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v
društvenem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Lukovici,

reg. zadr. z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih na Brdu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Toplicah,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 29. junija 1912 ob 1/2 8. uri dopoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na XVII. redni občni zbor

Posojilnice v Zatičini,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši v nedeljo dne 23. junija 1912 ob 1/2 10. uri dopoldne v posojilniškem lokalu v Zatičini.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Hrenovcih,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se vrši v nedeljo 23. junija 1912 ob 1/2 5. uri popoldan v zadrudni uradnici.

Ker občni zbor z dne 2. junija 1912 ni bil sklepčen, se ta občni zbor vrši po istem dnevnem redu, kakor je bil proglašen v 10 št. »Narodnega Gospodarja« z dne 25. maja ter sklepa po § 33. zadrudnih pravil brezpogojno.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Suhorju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sklepa ob vsakem številu navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice v Sv. Križu pri Kostanjevici,

reg. zadr. z neom. zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 23. junija ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bi bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni. ki sklepa ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Žirch,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši v nedeljo, dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v prostorih posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev dveh članov načelstva.
5. Volitev računskega pregledovalca in njega namestnika.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu, drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Jesenicah,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se vrši v nedeljo, dne 23. junija 1912 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Prememba pravil.

Odbor.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Bilanca
Spodnještajerske ljudske
posojilnice
v Mariboru,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.		K
Posojila	1.267.362-95	
Inventar premični	1.118-92	
Zaostale obr. posojil	20.384-52	
Tekoči račun s člani	21.540-60	
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—	
Gotovina koncem l. 1911	654-26	
Skupaj	1.312.061-25	
Pasiva.		K
Deleži	4 024—	
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	1.222.684 40	
Tekoči račun z zvezo	53.003-40	
Predplačane obresti posojil	7.381-93	
Naložen denar v tek. računu	15.099 03	
Neizplač. obr. glav. deležev	105—	
Razpoložni sklad	883-65	
Rezervni sklad	6.350—	
Čisti dobiček	2.529 84	
Skupaj	1.312.061-25	
Denarni promet	K 2.575.209-18	
Stanje članov začetkom l. 1911	435	
Pristopilo	95	
Odpadlo	5	
Stanje koncem l. 1911	525	

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Artičah,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.		K
Posojila	122.755—	
Tekoči račun z zvezo	23.967—	
Inventar premični	319-14	
Zaostale obresti posojil	174-97	
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—	
Gotovina 31. decembra 1911	226-93	
Skupaj	148.443-04	
Pasiva.		K
Deleži	2.940—	
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	140.924-54	
Predplačane obresti posojil	1.138-79	
Rezervni sklad	2.265-20	
Čisti dobiček	1.174-51	
Skupaj	148.443 04	
Denarni promet	K 213.159-77	
Stanje članov začetkom l. 1911	266	
Prirastlo	31	
Odpadlo	3	
Stanje koncem l. 1911	249	

Bilanca
Posojilnice pri Sv. Lenartu
v Slov. goricah
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.		K
Naložen denar	762-07	
Posojila	559.027-87	
Tekoči račun s c. kr. poštno		
hranilnico	311-19	
Tekoči račun z raznimi	801-30	
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—	
Zaostale obresti posojil	14.941-34	
Inventar nepremični	88.750-26	
Inventar premični	1.930-30	
Tiskovine v zalogi	836 67	
Gotovina dne 31. grud. 1911	10.792-64	
Skupaj	679.153-64	
Pasiva.		K
Deleži	13.117—	
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	554.072-96	
Tekoči račun z zvezo	62.274—	
Tekoči račun z raznimi	11.572-85	
Vknjižen dolg	9 031-19	
Predplačane obresti posojil	1.748-50	
Neizplač. obresti gl. deležev	100 12	
Rezervni sklad koncem l.		
1911	25.200—	
Čisti dobiček	2.037 02	
Skupaj	679.153-64	
Denarni promet	K 976-197-86	
Stanje članov začetkom l. 1911	2125	
Pristopilo	189	
Izstopilo	93	
Stanje koncem l. 1911	2221	

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Pliberku,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.		K
Posojila	60.120—	
Tekoči račun z zvezo	34.734—	
Inventar premični	306-98	
Zaostale obresti posojil	302-99	
Vrednost tiskovin	250—	
Delež pri Zadrudni zvezi	400—	
Naloženi denar	21.409-93	
Gotovina 31. decembra 1911	2.506-26	
Skupaj	120.030-16	
Pasiva.		K
Deleži	930—	
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	117.710-34	
Predplačane obresti posojil	509-13	
Rezervni sklad	62-77	
Čisti dobiček	817-92	
Skupaj	120.030-16	
Denarni promet	K 213.392-72	
Stanje članov začetkom l. 1911	59	
Pristopilo	26	
Odpadlo	1	
Stanje koncem l. 1911	84	

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojilnice
v Rečici ob Savinji,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.		K
Posojila	259.819-45	
Tekoči račun z zvezo	178.802—	
Inventar premični	466-15	
Zaostale obresti posojil	6.860-65	
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—	
Tekoči račun s člani	131.047-17	
Naložen denar	213.132-09	
Gotovina 31. decembra 1911	11.016-37	
Skupaj	802.143-88	
Pasiva.		K
Deleži	1.962—	
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	786.689-63	
Predplačane obresti posojil	46.06	
Rezervni sklad	12.029-99	
Čisti dobiček	1.416-20	
Skupaj	802.143-88	
Denarni promet	K 725.920-69	
Stanje članov začetkom l. 1911	402	
Pristopilo	10	
Odpadlo	19	
Stanje koncem l. 1911	393	

Bilanca
Seoske blagajne in zajmove

registr. zadruge na neograničeno jamčenje
u župi
Baška,
za jedanaestu upravnu godinu 1911.

Aktiva.		K
Zajmovi	66.994-79	
Tekući račun	534.075-17	
Inventar pomični	118-94	
Inventar nepomični	1.485-39	
Zaostale kamate zajmove	1.430—	
Dio kod „Zadrudne Zveze“	1.000—	
Dio kod „Gospodar. sveze“	100—	
Dio kod A-h. parobrod. druš.	500—	
Dio kod H-č. kupališta	500—	
Gotovina koncem g. 1911	270 63	
Ukupno	606.474-92	
Pasiva.		K
Zadrudni dijelovi	1.247-98	
Ulošci s uglav. kamatama	591.333-71	
Rezervna zaklada	11.598-20	
Čisti dobitak	2.295-03	
Ukupno	606.474-92	
Novčani promet	807.255-05	
Broj članova 1. l. 1911	211	
Pristupilo	16	
Izstopilo	—	
Broj članova koncem g. 1911	227	

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojilnice
v Trstu,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva:		K
Gotovina 31. decembra . . .	11.270	15
Posojila	460.704	—
Tekoči račun s člani	4.584	—
Tekoči račun z Zvezo	9.573	—
Naložen denar	6.041	28
Delež pri Zadr. zvezi	1.000	—
Inventar	3.263	—
Prehodni izdatki	505	49
Hranilne knjžice	595	70
Obresti posojil	1.480	40
Upravni prispevki	332	14
Upravni stroški	785	60
Skupaj	500.134	76
Pasiva:		K
Deleži	8.280	—
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	477.689	90
Tekoči račun s člani	3.198	50
Prehodni prejemki	31	98
Obresti posojil	2.342	27
Rezervni zaklad	6.658	67
Čisti dobiček	1.933	44
Skupaj	500.134	76
Denarni promet	K 975.460	77
Stanje članov začetkom l. 1911 . . .	384	
Prirastlo	35	
Odpadlo	30	
Stanje koncem l. 1911	389	

Bilanca
Posojilnice na Frankolovem,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva:		K
Posojila	140.366	76
Inventar premični	759	79
Zaostale obresti posojil	4.202	42
Vrednost kolekov	10	—
Delež pri Zadr. zvezi	1.000	—
Delež pri Ljudski posojilnici . . .	4	—
Poštna hranilnica	347	94
Gotovina 31. decembra 1911	5.918	82
Skupaj	152.603	73
Pasiva:		K
Deleži	916	—
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	128.746	90
Tekoči račun z Zvezo	14.284	—
Predplačane obresti posojil	301	67
Rezervni zaklad	7.974	—
Čisti dobiček	381	16
Skupaj	152.603	73
Denarni promet	K 210.630	42
Stanje članov začetkom l. 1911 . . .	245	
Prirastlo	11	
Odpadlo	6	
Stanje koncem l. 1911	250	

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Kranju,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva:		K
Posojila	904.184	34
Tekoči račun z Zvezo	142.967	14
Tekoči račun s člani	235.047	21
C. kr. poštna hranilnica	1.241	19
Inventar premični	4.184	57
Zaostale obresti posojil	8.819	55
Delež pri Zadr. zvezi	1.000	—
Gotovina 31. decembra 1911	14.630	88
Skupaj	1.312.074	88
Pasiva:		K
Deleži	3.180	—
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	1.292.881	30
Predplačane obresti posojil	1.423	34
Rezervni zaklad	9.527	30
Čisti dobiček	5.062	94
Skupaj	1.312.074	88
Denarni promet	K 3.155.302	78
Stanje članov začetkom l. 1911 . . .	231	
Prirastlo	75	
Odpadlo	—	
Stanje koncem l. 1911	306	

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojilnice
v Celju,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva:		K
Posojila	1.495.736	49
Naložen denar	180.809	32
Predujmi v tekoč. računu	6.188	37
Zaostala upravnina	266	24
Inventar nepremični	249.776	80
Inventar premični	29.600	82
Zaostala najemnina	1.737	34
Zaostale obresti posojil	49.958	99
Zaostale zamudne obresti	4.505	52
Predplačana pridobnina	207	02
Gotovina 31. decembra 1911	4.893	62
Skupaj	2.023.680	53
Pasiva:		K
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	1.979.331	43
Neizplačana dividenda	462	53
Prenosna pristojbina	3.441	60
Za leto 1912 predplačane		
obresti posojil	11.114	33
Zaostali davki	165	89
Deleži	15.580	—
Rezervni zakladi	7.880	68
Čisti dobiček	5.704	07
Skupaj	2.023.680	53
Denarni promet	K 4.105.391	04
Stanje članov začetkom l. 1911 . . .	405	
Prirastlo	146	
Odpadlo	3	
Stanje koncem l. 1911	548	

Bilanca
Okrajne posojilnice
v Ljutomeru,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva:		K
Posojila	695.393	89
Zaostale obresti posojil	11.446	96
Naložen denar z nevzdigne-		
nimi obrestmi	52.214	70
Vrednost inventarja	476	42
Vrednost zadr. posestev	62.736	64
Za prodano hišo šte. 5 v		
Ljutomeru še dolžna kup-		
nina	9.800	—
Zaostala najemnina	75	13
Za l. 1912 predplač. zavarov.	2	95
Gotovina 31. decembra 1911	14.633	51
Skupaj	846.780	20
Pasiva:		K
Deleži	84.412	51
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	624.031	72
Meščansko-šolski ustanovni		
fond z obrestmi	28.225	33
Rezervni zaklad	98.638	87
Terjatev fonda za mogoče		
izgube z obrestmi	4.614	53
Za leto 1912 predplačane		
obresti od posojil	3.727	33
Za leto 1912 naprej prejete		
obresti od kupnine za pro-		
dano hišo št. 5 v Ljutomeru	22	46
Za l. 1912 predplač. najemn.	30	30
Čisti dobiček	3.077	15
Skupaj	846.780	20
Denarni promet	K 716.320	63
Stanje članov začetkom l. 1911 . . .	710	
Prirastlo	33	
Odpadlo	52	
Stanje koncem l. 1911	691	

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Šmarju,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva:		K
Posojila	337.637	92
Inventar premični	96	03
Zaostale obresti od posojil	1.885	75
Delež pri Zadr. zvezi	1.000	—
Delež pri Ljudski posojilnici . . .	4	—
Poštna hranilnica	134	38
Gotovina 31. decembra 1911	5.180	56
Skupaj	345.938	64
Pasiva:		K
Deleži	700	—
Hranilne vloge s kapitalizo-		
vanimi obrestmi	238.486	89
Tekoči račun z zvezo	96.470	—
Predplačane obresti posojil	1.869	26
Rezervni zaklad	7.330	60
Čisti dobiček	1.081	89
Skupaj	345.938	64
Denarni promet	K 258.935	17
Stanje članov začetkom l. 1911 . . .	355	
Prirastlo	5	
Odpadlo	10	
Stanje koncem l. 1911	350	